

คนเกาหลีพลัดถิ่น: มรดกแห่งความขัดแย้ง

ยุคต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ญี่ปุ่นได้ขยายอิทธิพลเข้ายึดครองดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีและประเทศที่ตั้งอยู่รอบข้างเป็นอาณานิคมก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางลบที่สำคัญที่กลายเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์แห่งความขัดแย้งมาจนถึงปัจจุบัน ก็คือ คนเกาหลีถูกบังคับให้อพยพข้ามชาติเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศข้างเคียง และมีบางส่วนอพยพหลบหนีการยึดครองของญี่ปุ่นไปใช้ชีวิตอยู่ที่เกาะฮาวายเรื่อยไปจนถึงมลรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกา ภายหลังจากเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศสงบลง คนเหล่านี้บางส่วนไม่อาจเดินทางกลับภูมิลำเนาเนื่องจากเหตุผลของความล้มเหลวในโครงการคืนถิ่นและของครอบครัว จึงต้องอาศัยอยู่ในดินแดนที่เข้าไปอาศัยอยู่ จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังแก่ประเทศรอบข้างมาจนกระทั่งทุกวันนี้

การอพยพของคนเกาหลีเกิดขึ้นนับตั้งแต่ตอนปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อกลุ่มชาวนาจากจังหวัดฮัมเกียง (บริเวณดินแดนเกาหลีเหนือในปัจจุบัน) ได้อพยพด้วยความสมัครใจเดินทางขึ้นไปทางเหนือเพื่อแสวงหาที่ดินทำกินที่อุดมสมบูรณ์ในแถบแมนจูเรีย (Jiandao area) ของจีนและในจังหวัดทางภาคตะวันออกติดทะเลของรัสเซีย (Maritime province) ทั้งนี้เพราะพวกเขาต่างหลบหนีความยากจนที่สิ้นแผ่นดินในจังหวัดฮัมเกียงยุคนั้น ประสบกับความแห้งแล้ง รวมทั้งหนีการขูดรีดจากเจ้าของที่ดิน มีจำนวนผู้อพยพราว 300,000 คน ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1910 ที่ญี่ปุ่นจะยึดครองคาบสมุทรเกาหลีเป็นอาณานิคมอย่างเป็นทางการ

ในยุคอาณานิคม (ค.ศ. 1910 - 1945) นักวิชาการชาวเกาหลีกล่าวว่า คนเกาหลีอพยพออกไปอาศัยอยู่หรือถูกส่งให้ไปอาศัยอยู่ในดินแดนต่างๆ มากมายหลายแห่ง เช่น จีน แมนจูเรีย ไชบีเรีย มองโกเลีย ได้หวัน ญี่ปุ่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก และไกลออกไปถึงสหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยมีสาเหตุมาจากการลี้ภัยทางการเมือง การถูกบังคับอพยพย้ายถิ่น (forced migration) และถูกบังคับเกณฑ์ไปเป็น

ทหาร (forcible drafting) ไปทำการรบในประเทศต่างๆช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ในขณะที่ผู้หญิงถูกบังคับให้เป็นนางบำเรอ (comfort women) ให้แก่ทหารญี่ปุ่นในสนามรบ กล่าวกันว่า เมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามในปี ค.ศ. 1945 จำนวนคนเกาหลีที่อาศัยอยู่นอกประเทศมีถึง 5 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นกว่า 4.7 ล้านคนในช่วง 35 ปีที่ถูกญี่ปุ่นยึดครองทีเดียว

การบังคับให้อพยพ (coercive migration) ที่เกิดขึ้นภายหลังการผนวกดินแดนเกาหลีเป็นของญี่ปุ่นในปี ค.ศ.1910 นั้นเกิดขึ้นเมื่อชาวญี่ปุ่นได้ยึดที่ดินราวร้อยละ 80 ของคนเกาหลีไปเป็นของตน ทำให้ชาวเกาหลีที่เคยเป็นเจ้าของที่ทำกินต้องกลายเป็นคนเช่า คนเหล่านี้จำเป็นต้องหักครึ่งทางพงที่ดินตามเชิงเขาและบนภูเขาเพื่อนำมาเป็นพื้นที่เพาะปลูก ก่อให้เกิดเป็นการทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งผลผลิตที่ได้รับไม่พอเพียงในการเลี้ยงดูครอบครัว อีกทั้งเป็นงานที่ยากลำบากอย่างยิ่ง ทำให้ทุกชีวิตที่ทำไร่ต่างต้องทนทุกข์ทรมาน อาศัยอยู่ตามป่าเขา ดังนั้น คนเกาหลีบางส่วนจึงต้องเดินทางหลบหนีความทุกข์ยากไปหาที่ทำกินในดินแดนอื่น อนึ่ง ผู้ปกครองชาวญี่ปุ่นพยายามใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์จากคนเกาหลีอย่างไร้ความปราณี ก็ยังทำให้เกิดการผลักดันให้พวกเขาหลบหนีไปยังต่างประเทศมากขึ้น จนกระทั่งถึงช่วง ค.ศ. 1930 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ชาวเกาหลีได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น ทั้งชาวต่างดะออกอยากล้มตายมากมายและผู้คนต่างโรงงานทำ ยิ่งทำให้ชาวมากกว่า 200,000 คนละทิ้งไร่นาในระหว่างปี ค.ศ. 1925 - 1929 และในช่วงต้นปี ค.ศ. 1930 จำนวนชาวมากกว่า 300,000 คน ต้องจากบ้านเรือนของตนไปแสวงหาอาหารจากแหล่งอื่น จำนวนผู้ทิ้งถิ่นเพิ่มขึ้นเป็น 1.1 ล้านคนในช่วงครึ่งหลังปี ค.ศ. 1930 คนเหล่านี้บางส่วนมุ่งขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือสู่แมนจูเรียของจีนในขณะที่บางส่วนอพยพไปอาศัยอยู่ในญี่ปุ่น

เมื่อญี่ปุ่นประกาศใช้นโยบายการผสมผสานภายใต้คำขวัญว่า “ญี่ปุ่นและเกาหลีเป็นชีวิตหนึ่งเดียวกัน” (Japan and Korea as One Body: naisen ittai) และกำหนดให้คนเกาหลีเป็นพลเมืองของจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นเพื่อเกณฑ์คนเหล่านั้นไปเป็นทหารเมื่อญี่ปุ่นทำสงครามกับจีน รัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดการฝึกอบรมชายฉกรรจ์และนักเรียนชายชาวเกาหลีให้เรียนรู้ในการรบ และได้ส่งออกรบในนามของจักรพรรดิ มีชาวเกาหลีกว่า 200,000 คนต้องไปเป็นทหารร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารญี่ปุ่นตามแนวรบต่างๆในเอเชีย

การอพยพย้ายถิ่นของคนเกาหลีออกนอกประเทศเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝีมือของมนุษย์ที่ประเทศที่ครองความเป็นเจ้า (ในกรณีนี้คือญี่ปุ่น) ได้ข่มขืนใจ บีบบังคับ และเกณฑ์ผู้คนจำนวนมากหลายล้านคนออกไปทำงานเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่ประเทศของตน เป็นการกระทำอย่างโหดเหี้ยมและไร้ความปราณี ต่อมาเมื่อประเทศญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามโลก ผู้ที่ถูกบังคับให้อพยพบางส่วนถูกปล่อยทิ้งไว้ให้อาศัยอยู่ในประเทศอื่นโดยไร้ความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดเป็นความทุกข์ยากซ้ำสอง ส่งผลให้คนเหล่านั้นรวมทั้งลูกหลานที่เกิดในดินแดนใหม่ต้องแบกรับปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ในที่นี้จะกล่าวถึงข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวเกาหลี (และคนจีนได้หวั่นบางส่วน) มาเสนอไว้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ของการถูกบังคับให้ย้ายถิ่น ความทุกข์ทรมานที่คนเหล่านั้นได้รับ การส่งตัวกลับภูมิลำเนาเดิม และการคงค้างผู้อพยพบางส่วน (นับจำนวนเป็นหมื่นเป็นแสนคน) ในประเทศปลายทางซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลากว่า 100 ปีหรือตลอดช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมา อีกทั้งยังคงเป็นปัญหาระหว่างประเทศคือ จีน เกาหลี และญี่ปุ่น เป็นผลมาจากการบังคับให้มีการโยกย้ายถิ่นฐานที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขในคริสต์ศตวรรษที่ 21 นี้

(1) การบังคับให้ย้ายถิ่นไปยังเกาะสะกะลิน

เกาะสะกะลินมีขนาดใหญ่แต่ไร้ผู้คนอาศัยอยู่ ทั้งนี้เพราะมีสภาพภูมิอากาศเลวร้ายเกินกว่าจะใช้ชีวิตอาศัยอยู่อย่างสุขสบายได้ จนกระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ 17 มีการค้นพบว่าเกาะนี้เป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้ทั้งญี่ปุ่นและรัสเซียต่างอ้างสิทธิ์การเป็นเจ้าของ ข้ออ้างของชาวญี่ปุ่นก็คือ ชาวไอนุ (ชนพื้นเมืองของญี่ปุ่น) ได้อพยพจากเกาะฮอกไกโดเข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะสะกะลินมานานแล้ว ติดตามด้วยชาวประมง ชาวญี่ปุ่นได้โยกย้ายมาอาศัยอยู่ทางชายฝั่งตอนใต้ของเกาะ ในขณะที่รัสเซียก็ได้ส่งนักโทษจำนวนหนึ่งเข้าไปอาศัยบนเกาะนี้ การแย่งชิงความเป็นเจ้าของเกาะของทั้งสองประเทศเกิดขึ้นเรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ 19 ต่อมา ญี่ปุ่นกับรัสเซียได้ลงนามในสนธิสัญญาชิโมะโนะโตะในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1855 อนุญาตให้คนทั้งสองสัญชาติอยู่ร่วมกันได้ จากนั้นก็มีการเซ็นสนธิสัญญาอีก

ฉบับหนึ่งชื่อ เซนต์ ปีเตอร์สเบิร์กในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1875 ให้สิทธิรัสเซียครอบครอง เกาะสะกะลินเพื่อแลกกับการมีสิทธิเหนือหมู่เกาะคูริวของญี่ปุ่น แต่เมื่อญี่ปุ่นมีชัยในการทำ สงครามกับรัสเซียในปี ค.ศ. 1905 ญี่ปุ่นได้ยึดส่วนทางใต้ของเกาะหรือบริเวณทางตอนใต้ ของเส้นรุ้งที่ 50 องศาเหนือลงมา จากนั้นก็ได้พัฒนาอุตสาหกรรมการประมง การเกษตร ป่าไม้ ทำเยื่อกระดาษและเหมืองแร่

คนเกาหลีอพยพเข้าไปอาศัยอยู่บนเกาะสะกะลินในปี ค.ศ. 1863 จำนวน 13 ครอบครัวและเพิ่มเป็น 60 ครอบครัว (308 คน) ในปี ค.ศ.1864 รัฐบาลรัสเซียได้ส่งเสริมให้ คนรัสเซียและชาวต่างชาติเข้าไปตั้งรกรากอยู่บนเกาะด้วยการใช้แรงจูงใจสารพัด ทำให้คน เกาหลีพากันอพยพมาตั้งหลักแหล่งในบริเวณเกาะนี้มากขึ้นเรื่อยๆ จนมีจำนวนกว่า 28,000 คน ในปี ค.ศ. 1897 ต่อมา เมื่อญี่ปุ่นผนวกดินแดนเกาหลีเข้าเป็นของญี่ปุ่น คนเกาหลี บางส่วนที่เป็นชาวนา (ที่ถูกยึดที่ทำกิน) และนักการเมืองก็หนีขึ้นเหนือไปอาศัยอยู่ทางตอน เหนือของเกาะสะกะลินโดยผ่านทางรัสเซีย นอกจากนี้ มีผู้อพยพชาวเกาหลีที่เข้าไปอาศัยอยู่ บนเกาะสะกะลินเรื่อยมาจนถึงกลางทศวรรษ 1930 และในที่สุด รัฐบาลรัสเซียก็บังคับให้ผู้อพยพดังกล่าวโยกย้ายจากทางตอนเหนือของเกาะให้ไปตั้งถิ่นฐานในแถบเอเชียกลาง (Central Asia) ในปี ค.ศ. 1937

เมื่อญี่ปุ่นเอาชนะรัสเซียในสงครามปี ค.ศ.1905 และยึดบริเวณทางตอนใต้ของเกาะ สะกะลินมาเป็นของตนเอง รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตั้งสำนักงานเกาะสะกะลินขึ้นใน ค.ศ. 1907 และ ทำการโยกย้ายคนญี่ปุ่นให้ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นั่นเพื่อไปทำเหมืองแร่ แต่จำนวนผู้ย้ายถิ่นในช่วงแรกยังมีไม่มากนัก จนกระทั่งปี ค.ศ. 1938 ที่ญี่ปุ่นก่อและขยายสงครามขึ้นทั่วเอเชีย แร่งงานที่มีอยู่บนเกาะมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงได้เกณฑ์แรงงานเกาหลีให้ทยอยอพยพ โยกย้ายไปทำงานบนเกาะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวกันว่า นับจนถึงต้นปี ค.ศ. 1940 มี แรงงานเกาหลีกว่า 150,000 คนถูกบังคับให้ไปทำงานบนเกาะแห่งนี้ ทุกคนต้องทำงานอย่าง หนักวันละ 12 ชั่วโมงภายใต้สภาพแวดล้อมที่เลวร้าย อนึ่ง งานขุดถ่านหินเป็นงานที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ และต้องเผชิญกับการระเบิดของเหมืองถ่านหินอยู่อย่างเสมอๆ อีกทั้งยัง ถูกแบ่งแยกและไม่ให้ได้รับค่าจ้างเทียบเท่ากับคนญี่ปุ่นอีกด้วย จนกระทั่งถึง ค.ศ. 1942 เมื่อ กองทัพญี่ปุ่นเริ่มพ่ายแพ้ต่อกองทัพสัมพันธมิตร แรงงานเกาหลีกว่า 100,000 คนก็ถูกบังคับ

ให้โยกย้ายไปขุดถ่านหินที่เกาะฮอกไกโดและเกาะคิวชูของญี่ปุ่น ซึ่งต่างก็ประสบเคราะห์กรรมที่ไม่แตกต่างจากสภาพที่เป็นอยู่บนเกาะสะกะลิน ต่อมาในปี ค.ศ. 1946 มีแรงงานเกาหลีจำนวน 43,000 คนและแรงงานญี่ปุ่นจำนวน 290,000 คนตกค้างและต้องขุดถ่านหินต่อบนเกาะแห่งนี้ในปี ค.ศ. 1946 หรือหนึ่งปีหลังจากที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง

รัสเซียได้เข้าร่วมกับกองทัพสัมพันธมิตรประกาศสงครามกับญี่ปุ่นในตอนท้ายของสงครามโลกครั้งที่สอง โดยได้ส่งกองทหารเข้าไปรุกไล่และยึดส่วนทางใต้ของเกาะสะกะลินไว้ได้ ต่อมาภายหลังสงครามโลกสิ้นสุดลง ได้มีข้อตกลงจัดส่งแรงงานคนญี่ปุ่นกลับประเทศทั้งหมด ในขณะที่รัสเซียขาดกำลังแรงงานในอุตสาหกรรมเหมืองถ่านหินและอุตสาหกรรมอื่นๆเพราะแรงงานญี่ปุ่นได้กลับประเทศ จึงพยายามกีดกันไม่ให้แรงงานเกาหลีออกไปจากเกาะด้วยการตรวจเช็คสัญชาติ พบว่า สามารถถือสัญชาติรัสเซียได้ราว 10,000 คน และมีสัญชาติเกาหลีเหนือราว 28,000 คน ส่วนที่เหลือจำนวน 4,300 คนเป็นคนไร้สัญชาติต้องทำงานอยู่บนเกาะต่อไป คนเหล่านี้ต้องทนทุกข์ทรมานเป็นประชากรชั้นสองบนผืนแผ่นดินที่ตนมิได้ประสงค์จะเข้ามาอาศัยอยู่ด้วยความสมัครใจ จึงได้เรียกร้องที่จะเดินทางกลับภูมิลำเนาในเกาหลีได้อย่างต่อเนื่องและเสมอมา จนกระทั่งถึงทศวรรษที่ 1990 นักการเมืองญี่ปุ่นได้ดำเนินการช่วยเหลือการส่งกลับแรงงานเกาหลีภายใต้นโยบาย perestroika ของโซเวียต ทำให้แรงงานเกาหลีที่ตกค้างสามารถทยอยเดินทางกลับบ้านในเกาหลีได้ และในตอนปลายปี ค.ศ. 2000 ชาวเกาหลีจำนวน 1,352 คนได้กลับมาตุภูมิ โดยรัฐบาลได้จัดที่อยู่อาศัยให้ อย่างไรก็ตาม คนเหล่านี้ต่างเป็นผู้สูงวัยมีอายุราว 70 ปี ต้องประสบกับปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคมเกาหลีสมัยใหม่ บางคนต้องขอกลับไปอาศัยอยู่ที่เกาะสะกะลินเพราะไม่อาจเผชิญกับชีวิตใหม่ในบ้านเกิดนั่นเอง

(2) การย้ายถิ่นไปอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน

ในปี ค.ศ. 1945 ก่อนที่ญี่ปุ่นจะประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 มีชาวเกาหลีจำนวน 2,163,115 คนอาศัยอยู่ในบริเวณทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน (มณฑลเหลียวหนิง มณฑลจี๋หลิน และมณฑลเฮอหลุงเจียงในปัจจุบัน รวมทั้งมณฑลหูเป่ย์และ

มณฑลซานตงทางทิศตะวันตกเฉียงใต้) ต่อมาภายหลังที่ได้รับอิสรภาพ คนเกาหลีกว่า 700,000 คนเดินทางกลับบ้านเกิด ยังคงเหลือ 1,402,131 คนที่ตั้งหลักปักฐานอยู่ในดินแดนของจีน จากนั้นมาจนถึงทุกวันนี้ มีคนเกาหลีและคนเชื้อสายเกาหลีที่เป็นลูกหลานเกิดในแผ่นดินมังกรกว่า 2 ล้านคนอาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คนเกาหลีอพยพย้ายถิ่นขึ้นไปอาศัยอยู่ทางบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนมาช้านานแล้ว ต่อมา ก็ถูกญี่ปุ่นบังคับให้โยกย้ายไปสร้างบ้านเรือนในแถบ "แมนจูแก้ว" ในฐานะเป็นพลเมืองของชาวอาทิตย์อุทัยตามนโยบายจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นภายใต้คำขวัญที่ว่า "ทำให้คนเกาหลีเป็นพลเมืองของจักรพรรดิ" (make Koreans imperial subjects) ดังมีรายละเอียดของการอพยพดังนี้

ในปี ค.ศ. 1910 มีคนเกาหลีอาศัยอยู่ในบริเวณแถบนี้ราว 200,000 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 450,000 คนในปี ค.ศ. 1920 อันเป็นผลจากการละทิ้งถิ่นฐานเพราะถูกญี่ปุ่นเข้าไปรุกรานและยึดครองที่ทำกิน จำนวนคนเกาหลีเพิ่มขึ้นเป็น 600,000 คน ในปี ค.ศ. 1930

ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นบุกยึดดินแดนแมนจูเรียในปี ค.ศ. 1931 และตั้งเป็นประเทศแมนจูแก้วในปีต่อมา ญี่ปุ่นก็บีบบังคับให้คนเกาหลีโยกย้ายเข้าไปทำงานในบริษัทการเกษตรแห่งแมนจูเรีย ซึ่งวางแผนการใช้แรงงานชาวเกาหลีปีละ 100,000 คน (หรือ 20,000 ครอบครัว) รวมแผนการทั้งหมดเป็นเวลา 15 ปีที่ต้องโยกย้ายแรงงานเกาหลีถึง 1.5 ล้านคน (หรือ 300,000 ครอบครัว) นอกจากการใช้แรงงานเพื่อทำงานการเกษตรโดยก่อตั้งเป็นนิคมชุมชนขึ้นตามจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ แล้วก็ยังได้สร้างแนวร่วมนิคมเพื่อป้องกันตนเองเพื่อปราบปรามผู้ต่อต้าน และรักษาความปลอดภัยให้แมนจูแก้วอยู่ในความคุ้มครองของญี่ปุ่น มิให้ผู้ใดหรือกลุ่มใดกระทำการเป็นปรปักษ์ต่อญี่ปุ่น (public peace and order)

ภายหลังที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามและถอนกองทัพออกจากจีน ชาวเกาหลีจำนวนหนึ่งได้เดินทางกลับบ้านเกิด แต่ในช่วงนั้น จีนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มที่ต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงดินแดนครอบครองและขจัดอีกฝ่ายหนึ่งออกไปจากอำนาจในการปกครองจีนทั้งหมด นั่นคือ จีนก๊กมินตั๋งและจีนคอมมิวนิสต์ จีนก๊กมินตั๋งครอบครองบริเวณรอบฝั่งแม่น้ำยาลู หรือเรียกว่า reclaimed area ได้แก่ เมืองต้าเหลียน เซนหยาง ฉางชุน และจี๋หลิน ด้วยการส่งทหารเข้าไปกวาดต้อนทหารญี่ปุ่นส่งกลับประเทศ ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 เจ็ดตุ่

ได้ส่งทหารจากเมืองชังชิ่งเพื่อยึดบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ที่ละเมือง รวมทั้งได้ส่งสมุทกกองกำลังเพื่อ "ปลดแอก" ดินแดนจากการยึดครองของจีนก๊กมินตั๋ง ดินแดนที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนยึดครองมาได้เรียกว่า เขตปลดปล่อย การแย่งชิงคนเกาหลีและทรัพย์สินก็เกิดขึ้นในแต่ละเขต แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน

จีนก๊กมินตั๋งมีนโยบายภายใต้สมมติฐานที่ว่า "คนเกาหลีจะต้องถูกส่งกลับเฉกเช่นคนญี่ปุ่น" จึงได้ตั้งสำนักงานการปกครองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Administrative Office) ขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1947 และได้กำหนดมาตรการหลายข้อเกี่ยวกับคนญี่ปุ่นและคนเกาหลี ดังเช่น มาตราที่ 16 เกี่ยวกับผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและชาวเกาหลี ระบุว่า "...ผู้อพยพที่ถือสัญชาติญี่ปุ่นจะต้องถูกนำตัวออกไปจากดินแดนของจีน และผู้อพยพชาวเกาหลีที่เข้ามาอาศัยอยู่ในช่วงญี่ปุ่นยึดครองจะถูกส่งตัวกลับบ้านเกิดและทรัพย์สินของพวกเขาจะถูกริบตามกฎหมาย" จากนั้นก็ดำเนินการยึดทรัพย์สิน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม เหมืองแร่ เครื่องจักรในมณฑลหลิวหนิง และที่ดินทำกิน (ไร่นา) ในมณฑลจี๋หลินและมณฑลอันดง เป็นต้น ชาวเกาหลีที่ถูกยึดทรัพย์สินต่างเดินทางกลับไปยังเกาหลี แต่คนเกาหลีส่วนใหญ่อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในเขตยึดครองของคอมมิวนิสต์

ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์ยอมรับว่าคนเกาหลีเป็น "ชนกลุ่มน้อย" โดยเรียกว่าเป็น "คนเกาหลีแห่งแมนจูเรีย" (Goryeo people of Manchuria) เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินจีนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกับชาวจีน แมนจู มองโกล หุย ชีเบต แม้ว ลี ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับชาวไต้หวัน เกาหลี (Goryeo) และอันนัม เมื่อจีนได้รับการปลดแอกแล้ว ทุกกลุ่มจะมีสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเฉกเช่นเดียวกับชนกลุ่มน้อยอื่นๆ

ในช่วงที่พรรคคอมมิวนิสต์ทำการต่อสู้กับจีนก๊กมินตั๋งเพื่อขยายอิทธิพลและยึดครองเขตปลดปล่อยให้ได้มากที่สุดอยู่นั้น พลพรรคของคอมมิวนิสต์ได้ใช้นโยบายรวมคนเกาหลีเป็นพวกโดยใช้หลักการความเสมอภาคของชนต่างชาติพันธุ์ทั้งหมดเพื่อรวมเป็นหนึ่งและร่วมกันทำการปฏิวัติล้มล้างลัทธิจักรวรรดินิยมและศักดินาให้หมดสิ้นไปจากผืนแผ่นดิน นั่นคือ การบรรลุถึงการปลดแอกของประชาชน ดังนั้น การยึดครองแถบยันเบียน (Yanbian) ให้ตกเป็นของพรรคคอมมิวนิสต์ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากคนเกาหลี ซึ่งส่วนใหญ่ได้ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ในแถบนั้นให้มาเป็นพวกสนับสนุนให้การต่อสู้ได้รับชัยชนะ

จากสถิติที่คนเกาหลีจำนวน 1,068,889 คนที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนนั้นมีถึง 563,000 คนที่อยู่ในแถบขัณฑ์ และในที่สุดฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็สามารถครอบครองดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เกือบทั้งหมดในปี ค.ศ. 1948

คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์เขตขัณฑ์ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1948 ว่า “...คนเกาหลีพร้อมทั้งสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตขัณฑ์สามารถขึ้นทะเบียนเป็นประชาชนของจีน...” ในขณะที่ “คนที่มาเยี่ยมเยือนโดยที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ... จะเรียกว่าเป็นชาวเกาหลีโพ้นทะเล...” นั้นหมายความว่า คณะกรรมการดังกล่าวได้มอบสิทธิการมีสองสัญชาติให้แก่คนเกาหลีที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้มีสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้แก่เช่นชาวขัณฑ์ทั้งหลาย อนึ่ง คณะกรรมการชุดนี้ได้ประกาศให้แรงจูงใจ โดยจัดแบ่งที่ทำกินและที่อยู่อาศัยแก่คนเกาหลีที่ตั้งถิ่นฐานในภูมิภาคนี้ จึงเป็นแรงจูงใจให้คนที่ถูกยึดทรัพย์สินในเขตปกครองของก๊กมินตั๋งอพยพเข้ามาอยู่ในเขตปลดปล่อย (liberated area) และเป็นแรงจูงใจช่วยจูงใจให้คนเกาหลีในเขตปลดปล่อยยังคงใช้ชีวิตอยู่ในผืนแผ่นดินจีนต่อไป โดยไม่ประสงค์ที่จะเดินทางกลับไปอยู่ในประเทศเกาหลีดินแดนที่เป็นมาตุภูมิของตน

ภายหลังที่จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ในปี ค.ศ. 1949 ชนกลุ่มน้อยชาวเกาหลีได้รับการยอมรับเป็นประชากรของจีนเช่นเดียวกับชนกลุ่มน้อยอื่นๆ อีก 56 กลุ่ม และเขตขัณฑ์ก็ได้รับการยกฐานะเป็น "เขตปกครองตนเอง" ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยชาวเกาหลีได้ออกลูกออกหลานและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนกว่า 2 ล้านคน พวกเขาใช้ภาษาเกาหลีเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน มีโรงเรียนและมหาวิทยาลัยสอนภาษาเกาหลี มีร้านค้า อุตสาหกรรม และการดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนของเกาหลี นอกจากนี้ พวกเขายังคงรักษานบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชนชาติดั้งเดิมของตนไว้อย่างเหนียวแน่น อันเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างความสะพรึงกลัวให้แก่รัฐบาลคอมมิวนิสต์ที่กรุงปักกิ่งในปัจจุบันยิ่ง

(3) การย้ายถิ่นไปสู่ญี่ปุ่น

ต้นเหตุของเคราะห์กรรมที่เกิดขึ้นกับคนเกาหลีและชนชาติอื่นๆ รอบข้างในเอเชีย

ตะวันออกและบริเวณส่วนต่างๆของโลกก็คือ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศนี้เองที่ทำให้คนเกาหลีต้องประสบความทุกข์ระทมกว่าครึ่งศตวรรษที่ต้องถูกโยกย้ายทั้งในและต่างประเทศ และบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาสสร้างความรุ่งโรจน์ให้แก่ชาวอาทิตย์อุทัย ในหัวข้อนี้จะขอกล่าวรายละเอียดที่จักรวรรดินิยมญี่ปุ่นได้ก่อกรรมทำเข็ญแก่คนเกาหลีที่เป็นกรณีเฉพาะในดินแดนเกาหลีและในดินแดนบาหลีโค

ทันทีที่ญี่ปุ่นเริ่มเปิดประเทศในยุคเมจิ คาบสมุทรเกาหลีก็ได้รับผลกระทบโดยตรงทันทีจากการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในราชสำนักและในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศ ต่อจากนั้น ชาวญี่ปุ่นก็อพยพเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ทุกทางในฐานะเจ้าผู้ครองอาณานิคม พวกเขาได้ใช้อำนาจจกชิงทรัพย์สินและผลผลิตไปจากคนเกาหลีอย่างไร้ความปราณีและไร้กติกาสากล ดังได้กล่าวไว้ในตอนก่อนหน้าแล้ว สำหรับกรณีการเกณฑ์แรงงานคนเกาหลีให้โยกย้ายไปทำงานในญี่ปุ่น และเกณฑ์ให้อพยพเข้าทำงานในโรงงานของญี่ปุ่นที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรซึ่งได้กระทำการอย่างกว้างขวางในช่วงหลังของการครอบครองเป็นอาณานิคม เป็นเรื่องที่น่าสนใจดังที่จะกล่าวทีละประเด็นดังนี้

ก. คนเกาหลีในญี่ปุ่น ก่อนที่ญี่ปุ่นจะผนวกดินแดนเกาหลีเป็นของตนเองเมื่อปี ค.ศ. 1910 มีคนเกาหลีอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอาทิตย์อุทัยราว 790 คน นับแต่นั้นมา คนเกาหลีก็ได้อพยพเข้าไปทำงานในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมของประเทศนั้นตามคำสั่งชวนของผู้ประกอบการ ตามความต้องการของรัฐบาลญี่ปุ่น และตามความต้องการของแต่ละบุคคลที่จะแสวงหาความก้าวหน้า ความสมบูรณ์ในชีวิตเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ราวปีละ 1 - 3 หมื่นคน ในช่วงทศวรรษที่ 1910 เพิ่มขึ้นเป็น 1 - 3 แสนคนต่อปีในช่วงทศวรรษที่ 1920 และเพิ่มเป็นปีละ 4 - 5 แสนคนในทศวรรษที่ 1930 และ 1940 หนึ่งมีคนเกาหลีราว 900,000 คนถูกเกณฑ์ให้โยกย้ายไปอยู่ในญี่ปุ่นภายใต้กฎหมายชื่อ การระดมพลทั่วไป (National General Mobilization Law) โดยผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาในปี ค.ศ. 1938 คนเหล่านี้ถูกบังคับให้อพยพโดยไม่ได้ยินยอมหรือสมัครใจ นับจนถึงวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 ที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง มีคนเกาหลีจำนวนราว 2,206,541 คนอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นหรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรเกาหลีทั้งประเทศบน

คาบสมุทรซึ่งมีราว 25 ล้านคนในช่วงเวลานั้น

ในช่วง ค.ศ. 1945 - 1948 มีคนเกาหลีราว 1.5 ล้านคนเดินทางกลับประเทศ
 คงเหลือ 544,903 คนที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศได้เพราะรัฐบาลญี่ปุ่นขอเลื่อนการส่ง
 คนเกาหลีกลับประเทศเนื่องจากต้องใช้เงินทองในการกองทัพเศรษฐกิจภายในและเพราะ
 ข้อกำหนดในการอนุญาตให้คนเกาหลีนำทรัพย์สินเพียงน้อยนิดออกนอกประเทศได้
 รวมทั้งอันตรายจากการเดินทางกลับบ้าน ทั้งนี้มีข่าวคราวของเรืออัปปาง ทำให้ชาวเกาหลี
 เสียชีวิตในระหว่างการเดินทางนับพันนับหมื่นคน ทำให้คนเกาหลีบางส่วนลงเลใจที่จะ
 กลับไปใช้ชีวิตในมาตุภูมิเดิม และอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นนับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

จ. การเกณฑ์คนเกาหลีให้อพยพโยกย้ายเพื่อทำงานให้แก่คนญี่ปุ่น การบังคับ
 (forcible drafting) ให้อพยพโยกย้ายเกิดขึ้นอย่างเด่นชัดในช่วงหลังของยุคการครอบครอง
 เป็นอาณานิคม (หรือนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1937 ที่ญี่ปุ่นทำสงครามกับจีนในช่วงแรก และทำ
 สงครามกับประเทศสัมพันธมิตรใน ค.ศ. 1941 จนถึง ค.ศ. 1945) การเกณฑ์คนเกาหลีอาจ
 จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

- การระดมแรงงาน (Labor mobilization) เมื่อญี่ปุ่นเปิดฉากรบกับจีนตั้งแต่เดือน
 กรกฎาคม ค.ศ. 1937 เป็นต้นมา รัฐบาลญี่ปุ่นเล็งเห็นความจำเป็นที่จะหากำลังคนไปทำงาน
 รับใช้และเป็นหูเป็นตาในกิจการและกิจกรรมภายในประเทศของตนและในดินแดนอาณานิคม
 ต่างๆ จึงได้ผ่านกฎหมายการระดมพลทั่วไปในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1938 โดยนำไปใช้
 ในดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีด้วย กฎหมายฉบับนี้ได้นำไปใช้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่หนึ่งเป็นการรับสมัครแรงงานโดยผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหมืองแร่
 ถ่านหิน และก่อสร้าง ผู้ประกอบการจะเสนอเรื่องเพื่อขออนุญาตจัดหาแรงงานจากรัฐบาล
 เมื่อได้รับอนุญาต ก็สามารถจัดหาแรงงานมาทำงานได้อย่างอิสระเสรี ขั้นที่สองเป็นการ
 จัดหาของรัฐบาลที่จะระดมแรงงานตามจังหวัด อำเภอ และตำบลต่างๆในเกาหลีเพื่อป้อน
 ให้แก่โรงงานของผู้ประกอบการทั้งที่ตั้งอยู่ในเกาหลีและในญี่ปุ่น วิธีการนี้สามารถระดม
 จำนวนแรงงานได้มากในการตอบสนองความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมญี่ปุ่น และ
 ขั้นที่สามเป็นการเกณฑ์หรือบังคับคนเกาหลีให้ไปเป็นแรงงานโดยปราศจากความยินยอม

ของเหล่าแรงงาน นั้นหมายความว่า ได้กวาดต้อนคนเกาหลีทั้งในโรงเรียนและวิทยาลัย ชานา กรรมกร แม่บ้าน ฯลฯ นับเป็นจำนวนราว 400,000 คนในระหว่าง ค.ศ. 1939 - 1943 หากผู้ใดขัดขืนจะถูกปรับหัวละ 1,000 วอน หรือถูกจำคุกเป็นเวลา 1 ปี

การระดมแรงงานด้วยวิธีจัดหาของรัฐบาลได้ดำเนินการโดย Women Laborers Volunteer Corps ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1944 นั้น ได้ระดมคนงานจากโรงเรียนและองค์กรต่างๆ เพื่อนำแรงงานสตรีไปทำงาน ต่อมาเมื่อสงครามโลกยืดเยื้อต่อไปได้มีการใช้องค์กรชื่อ Patriotic Labor Corps และ Korean Farmers Patriotic Corps ทำหน้าที่ระดมแรงงานจากหมู่บ้าน นักเรียนชายหญิงจากโรงเรียนทุกระดับ รวมทั้งเด็กๆ เพื่อทำงานในระยะสั้นและระยะยาวในอุตสาหกรรมทางการเกษตร และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไร่นาและอุตสาหกรรมในประเทศเกาหลี และบางส่วนในประเทศญี่ปุ่น มีสถิติระบุว่า คนงานที่ถูกเกณฑ์ให้ไปทำงานด้านการเกษตรในดินแดนของเกาหลีเองมีจำนวนถึง 6.5 ล้านคนและในอาณานิคมอื่นๆ 9 แสนคน

- การระดมพลเป็นทหาร (Military mobilization) ในช่วงแรก รัฐบาลญี่ปุ่นไม่ประสงค์ที่จะเกณฑ์และฝึกฝนชาวเกาหลีให้เป็นทหารของจักรวรรดิ ทั้งนี้เพราะคนเหล่านั้นต่างมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชาวญี่ปุ่น แต่เมื่อญี่ปุ่นเปิดฉากรบกับจีนในปี ค.ศ. 1937 กระทรวงทหารได้ให้กองบัญชาการกองทัพญี่ปุ่นในเกาหลีเสนอความคิดเห็นว่าควรเกณฑ์คนเกาหลีเข้าเป็นทหารญี่ปุ่นดีหรือไม่ เมื่อคำตอบเป็นบวก การทดลองรับสมัครคนเกาหลีเข้าเป็นทหารจักรวรรดิซึ่งเป็นเสมือนการเข้าเป็นพลเมืองของญี่ปุ่นจึงเกิดขึ้นและนำไปเป็นกองกำลังสำรองของกองทัพเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังพล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนงานที่ทำงานเสริมในกิจการของกองทัพ

ในปีต่อมา รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศเกณฑ์คนเกาหลีเข้าเป็นทหารอย่างเป็นทางการเมื่อสงครามกับจีนได้ทวีความรุนแรงขึ้น ต่อมา เมื่อญี่ปุ่นโจมตีฐานทัพเรือของสหรัฐอเมริกาที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1941 กองทัพเรือก็ประกาศเกณฑ์คนเกาหลีเข้าเป็นทหารเรือ ในช่วงหลังของสงครามโลกนั้นการเกณฑ์เป็นทหารได้ใช้วิธีการบังคับให้ชายฉกรรจ์ ตลอดจนนักศึกษาและนักเรียนชาวเกาหลีเข้าเป็นทหารตามกฎหมายชื่อ Military Service Law ที่ประกาศในวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1943 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 สิงหาคมปี

เดียวกัน จากนั้น ได้มีการตรวจร่างกายชายฉกรรจ์จำนวน 206,000 คน ในจำนวนนี้ได้บรรจุเป็นทหารถึงร้อยละ 94.2 โดยเข้าไปเป็นทหารทำการรบ และแรงงานในการก่อสร้างทางรถไฟ ขามรักษาการ โรงงานผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ พลขับ ฯลฯ บางส่วนได้ถูกส่งไปสู่สนามรบในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เมื่อสงครามได้ดำเนินการต่อเนื่อง คนเกาหลีก็ถูกเรียกเกณฑ์เป็นทหารมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1945 มีคนเกาหลี 614,516 คนที่ทำงานในกองทัพญี่ปุ่น ต่อมาภายหลังที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงคราม คนเหล่านี้ถูกจัดให้เป็นอาชญากรสงครามระดับ B- และ C-

- การบังคับให้เป็นนางบำเรอ (Sexual mobilization) ผู้หญิงเกาหลีถูกบังคับให้เป็นนางบำเรอแก่ทหารญี่ปุ่นที่ไปประจำตามฐานทัพต่าง ๆ ทั่วเอเชีย โดยเรียกว่า comfort women กล่าวกันว่า นางบำเรอเป็นคนกลุ่มแรกที่ถูกอพยพเคลื่อนย้าย กล่าวคือ ถูกส่งไปทำงานในสถานบริการที่นครเซี่ยงไฮ้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1931 ภายใต้การดำเนินการร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมบริการทางกามรมณ์ของญี่ปุ่น (Japanese prostitution industry) รัฐบาลญี่ปุ่นและกองทัพญี่ปุ่น แต่รัฐบาลญี่ปุ่นได้ปฏิเสธการเข้าไปมีส่วนร่วมและปฏิเสธความรับผิดชอบตราบจนทุกวันนี้

ในช่วงทศวรรษที่ 1930 ผู้หญิงเหล่านี้เข้าไปทำงานเป็นทาสทางกามรมณ์ (sexual slavery) โดยถูกหลอกว่าจะให้ไปทำงานที่สุจริตมีรายได้มาก แต่พอถึงต้นทศวรรษที่ 1940 ผู้หญิงเกาหลีถูกกวาดต้อนให้ไปเป็นนางบำเรอตามฐานทัพญี่ปุ่น คนเหล่านี้ถูกบังคับให้ทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ บางคนติดโรค เจริญป่วย และเสียชีวิต รวมทั้งการมีอนาคตมืดมิดที่ผู้คนต่างหลบหลีกที่จะคบค้าสมาคมและยกย่องเป็นภรรยาด้วย อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้หญิงที่ถูกบังคับให้บริการทางกามรมณ์ไม่ได้รับการจดเป็นสถิติไว้ แต่จากคำบอกเล่าของอดีตนางบำเรอที่ยังคงมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันได้บอกว่า "มีเป็นจำนวนมาก"

ค. ชุมชนชาวเกาหลีในญี่ปุ่น เมื่อคนเกาหลีเกือบหกแสนคนที่คงค้างไม่ได้รับการส่งตัวกลับไปยังเกาหลีภายหลังที่แผนการส่งตัวกลับโดยกองบัญชาการสูงสุดของฝ่ายพันธมิตร (General Headquarters of the Supreme Commander for the Allied Powers) ได้สิ้นสุดลงใน

เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1948 คนเหล่านี้ต่างตกอยู่ในสภาพเป็น "คนต่างด้าว" ในสังคมญี่ปุ่น และสถานภาพนี้ยังคงเป็นเช่นนั้นมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากความคลุมเครือในการตัดสินใจสัญชาติของกองบัญชาการฯ ต่อคนเกาหลีพลัดถิ่นซึ่งเป็นเช่นเดียวกับกรณีคนพลัดถิ่นชาวไต้หวันและชาวเกาะริวกิว ในที่นี้จะขอกล่าวรายละเอียดเฉพาะคนเกาหลีพลัดถิ่น

กองบัญชาการฯ ได้ระบุสถานภาพคนเกาหลีในปัจจุบันว่าเป็น "ประชากรที่เป็นศัตรู" (enemy citizens) ที่มีใช้เป็น "ประชากรญี่ปุ่น" (Japanese nationals) คนเหล่านี้ปฏิเสธที่จะเดินทางกลับประเทศ ดังเหตุผลที่กล่าวก่อนหน้านี้อแล้ว พวกเขาจึงต้องยอมรับสถานภาพตามกฎหมาย Alien Registration Ordinance ที่รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ. 1947 นั่นคือ คนเกาหลีเหล่านี้จะต้องลงทะเบียนเป็นคนต่างด้าว และถือบัตรคนต่างด้าวในขณะที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเป็นการถาวร (permanent residence) หรือ ดำรงสถานภาพเสมือนเป็นผู้ลี้ภัย (status of refugees)

อนึ่ง ในช่วงแรกรัฐบาลเกาหลีมีนโยบาย "ตัดขาด" คนเกาหลีที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่น ในขณะที่รัฐบาลเกาหลีเหนือประกาศยอมรับว่า คนเหล่านี้เป็น "พลเมืองของเกาหลีเหนือ" (DPRK citizens) ในปี ค.ศ. 1954 ต่อมา เมื่อมีการจำแนกคนเกาหลีเหล่านี้ออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ลงทะเบียนว่าถือสัญชาติ Joscon (ชื่อที่คนญี่ปุ่นเรียกเกาหลีทั้งเหนือ - ใต้) และกลุ่มที่ลงทะเบียนว่าถือสัญชาติ Republic of Korea (เกาหลีใต้) โดยมีอัตราส่วน 76 : 24 (ในปี ค.ศ. 1954) รัฐบาลญี่ปุ่นได้มอบสิทธิการอยู่อาศัยเป็นการถาวรแก่คนสัญชาติเกาหลีใต้ ส่วนคนที่เหลือเป็นคนไร้สัญชาติ แต่สามารถอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นได้ คนกลุ่มหลังนี้จึงมีความใกล้ชิดกับเกาหลีเหนือเพราะรัฐบาลเกาหลีเหนือให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่บุตรหลานที่เกิดในญี่ปุ่นด้วยการให้เงินกองทุนการศึกษาราว 12.9 พันล้านเยนในปี ค.ศ. 1972 และให้สิทธิในการย้ายกลับไปยังเกาหลีเหนือได้หากต้องการ ทำให้คนเกาหลีในญี่ปุ่นมากกว่าครึ่งในปัจจุบันให้การสนับสนุนรัฐบาลเกาหลีเหนือที่กรุงเปียงยาง

คนเกาหลีที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่นจึงเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกกีดกันทุกทางและไม่ให้มีการผสมผสานเข้ากับสังคมญี่ปุ่น อีกทั้งคนเกาหลีรุ่นลูกหลานก็ยังคงถือบัตรต่างด้าวเฉกเช่นรุ่นพ่อแม่ ทำให้ต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก ทั้ง ๆ ที่การโยกย้ายเข้ามาอยู่ในดินแดนอาทิตย์

อุทัยมิใช่เป็นความสมัครใจของพวกเขาเลย นอกจากนี้ เจ้าของประเทศยังกล่าวโทษคนเหล่านี้ว่าเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมและเป็นภาระแก่สังคมญี่ปุ่น นับว่าเป็นเคราะห์กรรมของคนเกาหลีพลัดถิ่นที่ยากที่จะเยียวยาได้

เอกสารอ้างอิง

- Chang Seok Heung, "Oversea Migration of Koreans in the Colonial Period and the Historicality of Repatriation," Korea Journal. Vol. 44 No. 4, 2004. p. 6.
- Choi Ki – young, "Forced Migration of Koreans to Sakhalin and their Repatriation," Korea Journal. Vol. 44 No. 4, 2004. p. 116.
- Kim Chun - seon, "The Settlement and Repatriation of Koreans in Northeast China after Liberation," Korea Journal. Vol. 44 No. 4, 2004, p. 94.
- Chung Hye - kyung, "The Forcible Drafting of Koreans During the Final Phase of Colonial Rule and the Formation of the Korean Community in Japan," Korea Journal. Vol. 44 No. 4, 2004, p. 34.
-

ผู้เขียน: รองศาสตราจารย์ ดร. คำรงค์ ฐานดี

ผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง